

Mátyás Győző

Két kellemes nap

Légpárnás fólia, hát igen. Úgy persze könnyű. Talán valaki új telefont vett éppen, annak lehetett a csomagolóanyaga, vagy ki tudja. Duplán tekerve. Pláne, hogy szívószállal rögzítették két oldalról, mint valami törött végtagot. Szigszalagot is kerítettek valahonnan („a magyar ember szigszalaggal bármilyen problémát megold”). Így a kék csapat készült el leggyorsabban. A kövérkés grafikus szuszogva mászott fel az asztalra és magabiztosan engedte el magasra feltartott kezéből a tojást. Két és fél méteres zuhanórepülés után is épen maradt.

A sárga csapatból az egyik fejlesztő indignálódottan oda is zörrentett, hogy szerinte ez így nem fair. Arról volt szó, hogy csak a teremben lévő anyagokat lehet használni. „Minden itt volt, a teremben”, válaszolta Menedzser 3, a kékék vezetője ellentmondást nem tűrően.

Príma megbízásnak ígérkezett. Nem elsősorban a pénz miatt (amiatt másodsorban, persze attól függően, hogy melyik irányból tekintünk a dologra), hanem a szakmai izgalom miatt. Mások úgy mondanák: kihívás. Na, amelyik cégnél ezt mondták X-nek, oda nem ment. Jó, ment persze, de legalább tudta, mire számíton. Ilyen helyen más dolgokat is közhelyből tákolnak össze, bölcsekedett magában.

De ez a cég, a Vigor Consulting remek partnernek látszott. Tőkeerős, prosperáló vállalat, szerteágazó tevékenységi kör, biztosítási üzletág a húzóerő, igazi újkapitalista ragadozó. Csapatépítő tréning a Hol-lay-kastélyban, 200 hektáron.

A tojáseljárást ő kihagyta volna, minden garázstrener azzal villog, de a HR-es ragaszkodott hozzá. Molett nő volt, úgy festett az íróasztala mögött, mint egy színezett mellszobor. Tulajdonképpen szakmai nonszensz, hogy engedte a HR-est válogatni a feladatok között, mintha kendermagban, de hát végül is ő volt a megrendelő képviselője. A beleköttyögést meg keretek közé tudta szorítani („nem, asszonyom, zsákban futás nem lesz”, mondta, amikor a hölgy valami tucat feladatért kezdett lelkesedni).

Hatvanan vehettek részt a programon. A beosztott közkatonák közül persze nem mindenkit hívtak. „Nincsenek döntési pozícióban”, mondták a vezetők, mire ő: „de az ő szintjükön abban vannak, csak maguk nem látják azt a szintet”. A HR-esnek egy pillanatra tátva maradt a figyelme. Hajnalban indult a buszkaraván, a főnökség külön limuzinnal utazott.

Mikor a dolgozók egymás után lépték át a szálló küszöbét, már visszhangos ordítozás verte fel a lobbicsendjét. Menedzser 1 és Menedzser 3 egymás szavába vágva üvöltöztek a recepciós pult előtt. A HR-esre meg a logisztikai vezetőre zúdították az epezöld mérget. De fröccsent az indulatból minden közelben állóra is. Szidalmazták a kollégákat, hogy mennyire bénák, ostobák. Még két egyszerű információt sem képesek fejben tartani. Azt sem tudják, hová szervezték a tréninget. Úgy ki lesznek rúgva, hogy hazáig szállnak. A recepción ugyanis közölték, hogy nincs szabad szobájuk, teltház van. Valószínűleg elnézték a szállót, nem ide szól a foglalásuk. Mikor a két Menedzser már kitombolta magát, a recepciós előlépett a pult mögül. Bemutatkozott. Ő X segítője. Amit most átéltek, már a program része. Átverős játék, ez a neve.

A dolgozóknak csomagjaik mellett kellett várakozniuk, míg Menedzser 2 vezetésével a főnökök elfoglalták szobáikat.

Hivatalos megnyitót is tartottak. Felsorakoztattak mindenkit a hallban és Menedzser 1 arról beszélt, hogy ennél a vállalatnál a dolgozók nem pusztán kollégáknak tekintik egymást, de egy nagy családnak. Mindenki ott munkál a vállalatért érzett felelősségérzet és odaadás, aminek óriási szerepe van a brand pozicionálásában, nem véletlenül irigylik őket ezért az asszertivitásért.

Ámen.

X kérte a társaságot, hogy alakítsanak színnel jelölt csapatokat. Válasszák egymást kedvük szerint. Közeli kollégák, haverok gyorsan elkelték, aztán csak a zavart toporgás. A főnököket senki nem akarta beválogatni a maga csapatába. Ott árválkodtak a terem közepén a többiek tekintetének kereszttüzeiben. X felalálta magát, csatlakozott hozzájuk a segítőtjével, hogy kilegyen a létszám. Jelezte azonnal, hogy a csapatok összetétele változni fog. Végére is ő a csapatépítési tréning moderátora.

Később, amikor vakfocit játszottak, X-nek megint akadt jegyzetelnivalója a fejbeli noteszába. Pályát rajzoltak a fűre. Az öttagú csapatok játékosai olykor a labda helyett egymás bokáját rugdosva, bekötött szemmel botladoztak a pázsiton. A pálya széléről irányította őket a kapitányuk. Minden csapatban valamelyik menedzsert választották irányítónak. „Nem kezdhettek ki a tekintélyüket. Olyan nincs, hogy irányító posztra nem őket választjuk”, mondta X-nek egy beosztott. A tekintete elég beszédes volt. „Következmények nélkül nem tehetjük”.

A Vigor Consulting azért döntött X cége mellett, mert, úgymond, komplex szolgáltatást kínált. A menüben helyet kaptak szórakoztató foglalkozások, de pszichológiai díszcsomagolásban. X csoportdinamikai felmérést, kompetencia- és hatékonyságanalízist ajánlott. Többet a szokásos projektnél, aminek a végeredménye egy „rettenetesen berúgunk, és hamisan gajdolunk karaoke címszó alatt” hétvége. „Mi mindenkiből a legjobbat akarjuk”, jegyezte meg a Vigor Consulting elnök asszonya a hatalom és befolyás összetéveszthetetlen arckifejezését társítva mondandójához. Ötvenhez közeledő nő, az ilyenekről szokták azt mondani, hogy jól tartja magát, gondolta X, pontosabban, hogy jól tartósítja a gazdagságát. Az elnök asszony ellentmondást nem tűrően adta parancsba, hol legyen a rendezvény, és mennyi ideig tartson. X úgy képzelte, valami magasított bírói széken fogja végignézni a vetélkedőket, hosszú szipkát forgatva ajkai között. De mindenki meglepetésére ragaszkodott hozzá, hogy ő is részt vegyen a programokban. Legalábbis némelyikben. Vegyülni akart a kollégákkal, ahogy mondta.

Dél előtt néhány gyakorta bevetett játékkal álltak elő, a „bizalmi eséssel” például. A kollégáknak készenlétben kell állniuk, és el kell kapniuk a hanyatt dőlő társat. Ezt a próbát megint csak a HR-es kérésére vették be a tervbe. X hamar rájött, hogy az ő hangján valójában az elnök asszony beszél. X rájuk hagyta, bár úgy tartotta: ha nem kapnak el valakit, az nem a bizalmatlanság jele, hanem a rossz erőnlété.

Ebédnél a sales szekcióhoz ült. Futballról beszélgettek. Nem nagyon kötötte le a téma, udvariasságból tett csak egy-két megjegyzést. Közben figyelte, amint Menedzser 2 szája sarkától sárga csík indul lefelé, ahogy a vezetők külön asztalánál kanalazta a süttőtök krémlevesét.

Az ebéd utáni füsteregetésnél megakadt a tekintete egy fiatal elemzőn. Szinte hajlongva adott tüzet Menedzser 1-nek. Rövid hajú, ovális arcú fiú, a szemöldökét mintha tussal rajzolták volna. Mindig a Menedzserek társaságában látta, hol egyikhez, hol másikhoz sündörgött. Az a típus, aki már akkor nevet a főnök viccén, amikor az éppen csak belekezdett. „Fúrásból van diplomája”, mondta róla X segítője. Hallotta, amikor a főnökök előtt ekézte a kollégáit, de megállás nélkül. Hogy ki lusta, ki figyelmetlen, ki az, akire kár pazarolni a fizetést, bezzeg neki a lábszagában is érz van. Nyaligépnek hívják a többiek. Nagy karrier előtt áll, tette hozzá a segítőt.

Délután lézerharc várt rájuk, sárgáspiros plecsni a ruhán, mintha a lövedék átszakítaná a szövetet, mintha tényleg sebet ütne. A játékosokat elkapta a lelkesedés, kurjongatva kergettek-hajtották egymást. Az elnök asszony esetlen-ügyetlen mozdulatai. Látszott, ő nem nagyon élvezte a harsány önfeledtséget, céloz, mellélő. Az ellenfél emberei egy idő után szinte felkínálták magukat, majdhogynem odaugrottak a lézer útjába. Túlságosan jól álltak, nyertek volna. Végül a vörösek győztek, az elnök asszony tessék-lássék ünnepelt. Amikor majd az óriás puzzle befejezéséhez közelednek, X megint talál feljegyzetelnivalót. Hasonlót. Észreveszi a mozdulatot. Ahogy a zöldek vezetője megfogja a társa karját, vagyis inkább visszafogja. Ne tüsténkedjen annyira. Már majdnem kirakták a képet, elsőnek lettek volna kész. Aztán hirtelen sehogy sem találták a még odaillő darabot. Nyilván nehéz volt kiválasztani abból a tízből. Telt az idő. Hosszan telt. Közben a vörösek befejezték az ábrát. Az elnök asszony csapata. Ők lettek kész először. Kirakták a vállalat logóját. Az volt a feladat.

X a napi program végén körbeültette a társaságot és elmondta, mit tapasztalt. Nem bántóan, csak pontosan. A csoportdinamikai viszonyok finom lélektani boncolgatása. Ő így látta. Kérdezte az érintettek véleményét. Kínos hallgatás, senki nem akart szólni. Akkor ő sem erőlteti. Hirtelen Nyaligép pattant fel. Megdicsérte a vezetők éleslátását és stratégiai érzékét. Hogy ilyen nagyszerű programot szerveztek a dolgozóknak. Ez biztosan növelni fogja a cég hatékonyságát. Az elnök asszony unottan nézett a távolba.

X a vacsorát két titkárnő és egy marketingasszisztens társaságában fogyasztotta el. Hogy

szeretnek-e itt dolgozni? „Én tanítónő voltam. Azt szerettem”, mondta az egyikük. „Itt a pénzt szeretem”.

Az este villódzó fényeiben, a zene egész termen átcsapó hullámaiban oldódik a feszültség. DJ ugrál az ideiglenes dobogón, emelkedik a hangulat, a szakadozott vibrálásban mókásan rángatózó árnyak a táncolók, X a bárpulthoz megy, kér valamit inni, accountos ül mellé, nem, nem akar haskát, nem él vele, egyre jobban tombol a parkett, izzadságpára csap ki a szélére, egy-két pár vadul egymásba mélyed, „sűrű éjszaka jön”, mondja vigyorogva az accountos, „tudom, ilyenkor az szokott”, válaszolja X, Menedzser 1 vonszolja maga után az egyik titkárnőt, elnyeli őket a lift, lassan ritkulnak a táncolók, a vörös hajú pincéernővel beszélget, felméri, volna esélye, de hagyja a semmibe veszni.

Kora reggel éles fénycsík hasította ketté az arcát, rendesen be kellett volna húzni a sötétítőket, a résen át betűző reggeli nap sugara ébresztette. Svédasztalos reggeli, hagymával csinálják a rántottát, barnára pirult csíkok színezik a habos tojást. Így szereti. Két IT-s tett-vett a kávégépnél, elmerülten beszélgettek. Nem észlelték a mögöttük várakozó X-et. „Vajon kit rántott magára az éjjel?” „A méhkirálynő?” „Jobb, ha nem ellenkezel, mert ...” „Ja, az a csávó is, botrányt akart csinálni, azt mondják, Venezueláig futott. Vagy Bolívia? Fene se tudja.”

Reggeli után álmos szállingózás. Nehéz a másnapos újraindítás. Lassan telt meg a terem, már kitették a névvel ellátott tarisznyákat, azokba kellett elhelyezni az „útravalót”. A rivális csoport tagjai felírták papírra, milyen tulajdonságok jellemzők az illetőre. Arra, akinek a neve ott díszleg a szütyőn fityegő cédulán. Regisztrálták a karakter kiboltozódásait. Menedzser 2 tarisznyájába is gyűltek a cetlik.

Vele találkozott az előzetes tárgyalások során, kézzel varrott öltönyében, selyem nyakkendőjében terpeszkedett a fotelban, megvillantotta arany mandzsettagombjait. Ez pontosan az a típus, gondolta X akkor, amelyik kirúgatja a portást, ha nem köszön előre elég gyorsan.

Menedzser 2-nek azonban, mielőtt olvasott, előbb saját magára kellett aggatnia egy papírt. Hogy milyen tulajdonságokból van összerakva. Szerinte. Hogy mik az erényei. Legalább három. Meg a gyengéi. Azokból legalább kettő. Azt írta, elnéző. Már hogy túlságosan is. Ez volna a hibája. Nem elég szigorú a beosztottakkal. Mászt nem tud említeni.

A barna csapat tagjai nézték a jó tulajdonságokat, kreatív, okos, jó szervező. Megsúgták az eredményt X segítőjének, ráismernek-e.

Aztán Menedzser 2 húzta elő a táskából a cetliket. Névtelenül kellett körölni. Bár összesen csak tizenkét ember jöhetett szóba. Ha Menedzser 2 nagyon akarná, kideríthetné, ki írta azt, hogy agresszív, vagy hogy sunyi. Na azért ez sok. És akkor elfehéredik. Leereszti a cetlit. „Melyik írta ezt?”, üvölti. „Tudni akarom!” Rázza a papírt a levegőben. Az áll rajta, hogy tolvaj. Fel akar robbanni. Fortyog benne a düh. Azt nem tudja, ki írta, de azt igen, hogy miért. Az a rohadt pletyka. Ami teljesen alaptalan. Amiben szemernyi igazság sincs. Egy körömfeketényi se. Hogy ő lenyúlta a Kamarás ötletét és eladta sajátként. Hallotta elégszer, hogy ezt a hazugságot terjesztik. És hogy a Kamarást még ki is rúgatta, ne kelljen vele elszámolni. Hát tudja meg mindenki, ordítja teli torokból, hogy ő igenis egy kreatív pasas, és a legjobb a szakmában és... „Az én ötletemet is elloptad”, hallatszik hirtelen valahonnan távolabbról. Gárdos az, az egyik szövegíró. Harminc év körüli szőke hajú férfi, barna szemében gúny és káröröm. Egy lépést előre jön. Együtt jegyezték a tervet, az új biztosítási projektet, mondja, de azt valójában ő találta ki. Övé az ötlet.

„Ez ordas hazugság”, mondja hörögve Menedzser 2.

„Másként inkább elfektetted volna az egészet”, teszi hozzá Gárdos, „be kellett vegyelek a buliba. Mindenki ezt csinálod. Kizsákmányoljátok az összes fiatait. Félnék tőletek, azért mennek bele.”

„Ezért a rágalomért még számolunk.”

„Velem ugyan nem, mert én felmondok.”

Oldani a feszültséget, ki a szabadba, bevetik a mini számháborúzást, kidobást, meg a szivacs-kardozást. Menedzser 2 és Menedzser 3 kerültek szembe, dühből vagdalkoztak. Menedzser 2 a kolléga rövidnadrágos combjára ütött, vörös csíkot hagy majd a szivacs, tud fájni. A másik vicso-rogva Menedzser 3 fejét célozta erőből. A segítőnek kellett lefújni a játékból kifordult dühöngést.

Pokrócokra telepedtek a fűbe. Új játék jön, a közel-távol következik. Látványos szociometriai élőkép. Legtöbb esetben az. Először az egyik kontrolling asszisztens állt fel, a szél egy pillanatra a szemébe fújta a haját. Hosszú szőke haj, élénk smink. Bekötötték a szemét, nem látta, hogyan fogja körbe a szimpátia. A fűben nem hallani a lépések nesztét. Nem érzékelte, hogyan göngyöltették fel mögötte a távolságot. Voltak, akik karnyújtásnyira helyezkedtek tőle a kollégák közül. Mindenki közel akart lenni hozzá. Kedvelik.

Kockázatelemző állt fel aztán, átvette a kendőt, a szemére illesztette. Jobban szóródott a társaság, volt, aki távolabb állt mögé, de a többség közel érzi magához. Nem annyira, mint a lányt, de azért közel.

„Nyaligép” jelentkezett. Látszani akart. Pedig tudta, mi fog történni. X-nek az volt a benyomása. Élvezte volna?

A kollégák egymást lökdösték, taszigálták, senki nem akart felé mozdulni. A segítő kérdően nézett a társaságra, legyintettek. Valaki fintorogva befogta az orrát. Ő nem megy oda, mert arra büdös van. „Nyaligép” váratlanul megszólalt. Nem volt sértődöttség a hangjában. „Utáltok, mert jobb vagyok nálatok.” „Seggnyalásban”, kiabálta oda az egyik fejlesztő. Röhögés, nyihogás. Az X mellett álló dizájnerek halkán odasúgta: „Szerencsétlen hülye, azt hiszi, fel tudja nyalni magát ezek közé a hatalommániás akárcikk közé.” Fejével a távolban álló Menedzser 2 és 3 felé intett. „Használják, aztán megtapossák”. „Ezek mindenkit megaláznak.”

Az ebédnél mintha jókedvet is felszolgálának, oldott a hangulat. A délutáni programot nagyon várták. Az minden tréning sikerdarabja. A filmes játék. Mindig beválik. Szórakoztató, és színészi képességeket is igényel. Szeretni szokták. Kifeszítették a vásznat. Van egy előre összeválogott menü filmsnittekből. Elmesélik a csapattagoknak a cselekményrészletet, ők eljátsszák, a többiek tippelnek, melyik filmből való. Az első feladat könnyű volt. Két IT-s fiú sétált a teremben karon fogva, egyikük kásás hangon mondta: „ez egy gyönyörű barátság kezdete”. Honnan van? Tudták rögtön. Visongtak, mikor a vásznon meglátták Humphrey Bogartot.

Még jobban szerették, ha a híres filmjelenetet szabadon átalakíthatták. A Star Wars volt a legnépszerűbb. Mindig az. Újrajátszották Obi-Wan Kenobi és Luke találkozását, csak éppen ezúttal Obi lett Luke apja. Egy fejlesztő és egy asszisztenslány azon ügyeskedtek, hogy eljátsszák a Titanicot úgy, hogy Jack Dawson is megmenekül. Nevetés, jókedv, ezt a játékot élvezték. Egyszer csak egész hátulról férfihang szólt be röhögve, hogy ő azt a Demi Moore-os filmet játszaná el legszívesebben. Mi is a címe? Zaklatás. Amikor a főnökasszony zaklatja szexuálisan a férfi beosztottat. Kuncogás, vihogás, a nők is nevetgéltek, de csak óvatosan, mint aki nem biztos benne, szabad-e.

„Ez baromi rossz vicc!”, hördült fel Menedzser 2.

„Haha, akad itt a cégnél is, aki a Demi Moore-t játssza”, dobta be valaki a másik oldalról.

Végigsöpört a nevetés a társaságon, megállíthatatlanul. Menedzser 2 dühöngve kalimpált a kezeivel, mint aki fel akarja tartóztatni a hahotát. „Több komolyságot”, kiabált be végül „Nyaligép”. Lassan elcsendesedtek.

A segítő kirták a kártyákat az asztalokra, várat kell majd építeni lazításként. Az accountos srác sodródik X mellé. Az esti közös tequilázásból fakadó bizalommal mutat az asztal felé: „lehetne a cég jelképe”. „A kártyavár?”, kérdez vissza X. Mi más, nevet gúnyosan a fiú. Nem Gárdos az egyetlen, aki lelép. Előtte már elmenekült sok profi. Ezek a menedzsernek nevezett műmájerek csak alázzák, semmibe veszik azokat, akikből élnek. Azt hiszik, ők az ászok a vár tetején, és saját maguk alól húzzák ki a legjobb lapokat. Elég messze, pontosabban magasra jutnak a csapatok a várépítésben. Menedzser 2 teamjének építménye dől össze először. Sziszegve szidalmazza a társait, hogy még egy ilyen egyszerű feladatot is képtelenek megoldani. Az accountos srác a szomszéd asztaltól emeli poharát X felé.

A napi program zárása. Már reggel megkapták a feladatot. Virtuális ajándékozás. Egy papírra fel kellett írniuk, hogy mit adnának valamelyik kollégájuknak. Szabadon választhattak bárkit. De csak a megajándékozott nevét kellett feltüntetni a papíron. Az ajándékozó rejtve maradt. X kíváncsi volt, melyikük kapja a legtöbb ajándékot.

Ki a szabadba! A lenyugvó nap bágadt fénye borult a fűbe telepedő társaságra. X egyik segítője

egy dobozból húzta elő a cédulákat. Legújabb telefon a titkárságvezetőnek. Silicon Valley-ki-rándulás az IT-service főnöknek. Kismacska a szőke asszisztenslánynak. X segítője ránézett a következő papírra, egy pillanatra megállt, felnézett. Aztán olvasta. „Chippendale fiút az elnök asszonynak, hogy ne zaklassa a fiatal férfi kollégákat.”

Volt egy kis susmorgás, verbális motoszkálás. Aztán mindenki elhallgatott, kínosan hosszút lépett a csend.

„Ki írta ezt?”, horkant fel végül Menedzser 3.

Újra beállt a csend.

„Nem ez a kérdés”, mondta X. „Nem kellene ezt megbeszélni?”

„Nincs ezen mit megbeszélni”, dühöngött Menedzser 3. „Rohadt provokátor.”

Az elnök asszony felállt a székéből, bement az épületbe.

„Tönkre akarjátok tenni a cég jó hírét? Kis sunyi mocskok!”, ordította Menedzser 3. „A konkurencia küldött, mi? Felbéreltek. De ezzel nincs vége, még számolunk”, üvöltötte és kirohant.

Késő este mindenkinek a nagyterembe kellett gyűlnie. Tompa világítás árnyékolta az arcokat. Álldogáltak a helyükön. Sokáig nem történt semmi. Mikor már vibrált a feszültség, Menedzser 1 vette kezébe a mikrofont.

„Bizonyos előre nem látott okok miatt a csapatépítési program hamarabb befejeződik, mint terveztük. De megállapíthatjuk, hogy így is jó hangulatú, élményekben gazdag két napnak lehettünk részesei. Sikerült a kollektíva egységét tovább erősítenünk, a vállalat iránti elkötelezettségünket megszilárdítani. Nyilván mindenkinek jó emlékei maradnak erről a két napról. Nyomatékkal kérek mindenkit, hogy csak ezekre gondoljon mindig. Holnap reggeli után indulnak haza a buszok.”